

*Consiliului Superior al Magistraturii
municipiul Chișinău, str. M.Eminescu nr.5
secretariat@csm.md*

de la:

1. Asociația Judecătorilor din Moldova AO

IDNO: 1010620007269, Chișinău, Petru Rareș 18

Președinte: Victor Sandu

2. Asociația Judecătorilor "Vocea Justiției" AO

IDNO 1019620009211, adresa de email: contact@voxjust.md

Președinte: Victoria Sanduța

C E R E R E

*privind sesizarea Curții Constituționale în vederea asigurării executării hotărârii
Curții Constituționale nr.21 din 06 decembrie 2022*

Prin prezenta cerere, Asociația Judecătorilor din Moldova și Asociația Judecătorilor "Vocea Justiției", în calitate de asociații profesionale, ce au fost create pentru apărarea intereselor profesionale ale judecătorilor, în spiritul susținerii independenței justiției și Statului de Drept, solicităm Consiliului Superior al Magistraturii, care este conform legii, garantul independenței puterii judecătorești să -și exercite competența în cazurile în care este imperativă intervenția sa, în vederea bunei organizări și funcționării a sistemului judecătoresc.

Din start este important a reține și a sublinia faptul că spre deosebire de alți salariați, judecătorii nu-și pot revendica dreptul la majorări salariale prin NEGOCIERI cu autoritatea competentă de a majora salariile. Implicarea lor în astfel de acțiuni ar presupune că sunt dispuși la concesiuni în activitatea lor, pentru a beneficia de creșterea salariilor. De aceea, solicităm Plenului Consiliului Superior al Magistraturii Sesizarea Curții Constituționale în vederea realizării controlului privind executarea hotărârii Curții Constituționale nr.21 din 06 decembrie 2022 și asigurarea executării hotărârii nr.21 din 06 decembrie 2022.

La 06 decembrie 2022, prin hotărârea nr.6 Curtea Constituțională a fost admisă parțial sesizarea depusă de Consiliul Superior al Magistraturii pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, a articolelor III și V din Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018 pentru modificarea unor acte legislative și a articolului VI din Legea nr. 257 din 16 decembrie 2020 cu privire la modificarea unor acte legislative.

Înalta Curte a subliniat că remunerația judecătorului, în care intră orice mijloc de asigurare materială sau socială, constituie una din componentele de bază ale independenței lui, reprezentând o contrapondere față de restricțiile, interdicțiile și responsabilitățile impuse în virtutea funcției. Curtea a precizat că statul are obligația de a stabili remunerația judecătorului astfel încât aceasta să compenseze efortul și responsabilitățile lui și să fie pe

măsura statutului și a funcției pe care o exercită (HCC nr. 24 din 2 octombrie 2018, §§ 38-40; HCC nr. 21 din 3 octombrie 2019, § 38).

Curtea a observat că, chiar dacă Constituția nu conține nicio mențiune care ar viza remunerația judecătorului, Legea fundamentală nu-i acordă Parlamentului o marjă discreționară nelimitată în acest sens. Dimpotrivă, articolele 1 alin.(3), 6 și 116 alin.(1) din Constituție limitează de o manieră substanțială această competență. În principal, aceste norme presupun că Parlamentul are obligația de a le stabili judecătorilor o remunerație suficient de ridicată și de stabilă pentru a-i proteja de riscul intervențiilor sau al presiunilor exterioare susceptibile să le afecteze independența și imparțialitatea.

Astfel, deși legislativul a majorat, începând cu anul 2020, valoarea de referință pentru unele categorii de funcționari publici, remunerația judecătorului nu a suferit nicio modificare, în pofida faptului că inflația a diminuat din puterea de cumpărare a salariilor judecătorilor. Așadar, având în vedere acest fapt, Curtea consideră că este rezonabil ca ajustările să nu-i vizeze pe toți salariații în același timp, ci în funcție de valoarea salariului.

De la intrarea în vigoare a Legii nr.270 și până în prezent, salariul unui judecător de primă instanță cu o vechime în muncă de până la 6 ani este de 20 650 lei, în timp ce salariul unui secretar de stat în Guvern a fost de 22 011 lei în anul 2020, de 22 678 lei în anul 2021 și de 24 012 lei în anul 2022.

Mai mult, de majorări salariale s-au bucurat deputații, miniștrii, șefii și șefii-adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat și alți salariați. Deși remunerația acestora este mai mică decât cea a judecătorului de primă instanță, Curtea a reținut că unele categorii salariale se bucură de plăți compensatorii, de indemnizații lunare neimpozabile și de garanții sociale (a se vedea, spre exemplu, articolul 26 din Legea privind statutul deputatului în Parlament).

Legislația nu le impune autorităților competente ale statului obligația motivării refuzului privind ajustarea salariului. Această situație le poate crea judecătorilor suspiciuni de rea-intenție și poate conduce la un sentiment generalizat de nemulțumire.

La fel, Înalta Curte a reținut și poziția Comisiei de la Veneția, care a subliniat că salariul judecătorilor trebuie stabilit pe bază de criterii obiective și transparente, iar avantajele financiare care includ un element discreționar trebuie excluse, întrucât reprezintă o amenințare la adresa independenței puterii judecătorești [a se vedea Raportul privind independența sistemului judiciar, partea I: independența judecătorilor (CDL-AD(2010)004), § 46].

Curtea Constituțională a mai evidențiat că inflația erodează valoarea salariului, subminând în același timp scopul garanției securității financiare, și că remunerația judecătorilor trebuie protejată de fluctuațiile monetare. Acest obiectiv poate fi realizat prin ajustarea salariilor în baza ratei inflației sau în baza altor mecanisme care țin cont de evoluția prețurilor la produsele și serviciile de bază.

Finalmente, prin hotărârea în cauză Curtea Constituțională a recunoscut constituționale articolele 12 alin.(15) și 29 alin.(3) din Legea nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în măsura în care ajustarea anuală a mărimii valorii de referință de salarizare a judecătorilor și a membrilor Consiliului

Superior al Magistraturii este obligatorie și se bazează cel puțin pe rata inflației medii anuale la data adoptării Legii bugetului de stat pentru anul următor.

Respectiv, Curtea Constituțională a condiționat constituționalitatea articolelor 12 alin.(15) și 29 alin.(3) din Legea nr.270 din 23 noiembrie 2018, instituind obligația pozitivă a legislatorului de a ajusta anual mărimea valorii de referință de salarizare a judecătorilor și membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, care urma a fi raportată la realitățile societății.

Potrivit art.140 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.

Cu regret, autoritatea publică vizată desconsideră autoritatea Curții Constituționale și evită să execute hotărârea nr.21 din 06 decembrie 2022, în condițiile în care până la moment nu au fost operate careva modificări la Legea nr.270 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în partea ce ține de salarizarea judecătorilor și/sau membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, deși în anul 2023 au fost operate modificări la Legea nr.270 în vederea creșterii esențiale a cuantumului remunerării exponenților puterii executive și legislative.

Întrucât procedura de elaborare și adoptare a actelor normative este exceptată de la controlul de legalitate prin prisma prevederilor Codului administrativ, se impune asigurarea executării hotărârii Curții Constituționale prin declanșarea mecanismelor prevăzute de Codul jurisdicției constituționale, motiv pentru care înaintez prezenta cerere în adresa Consiliului Superior al Magistraturii.

Art.38 alin.(1) lit.d¹) din Codul jurisdicției constituționale prevede că, Curtea Constituțională exercită jurisdicția constituțională la sesizarea făcută de Consiliul Superior al Magistraturii.

Art.75 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale prevede că Hotărârile și avizele se execută în termenii indicați de Curtea Constituțională.

Potrivit art.76 din Codul jurisdicției constituționale, controlul asupra executării hotărârilor și avizelor Curții Constituționale este exercitat de Secretariat, sub conducerea judecătorului raportor, în conformitate cu Regulamentul Secretariatului Curții Constituționale.

Totodată, art.81 din Codul jurisdicției constituționale stabilește că pentru a apăra demnitatea judecătorilor Curții Constituționale, a participanților la proces și pentru a asigura condiții de exercitare a jurisdicției constituționale, Curtea este în drept să ia măsurile prevăzute la art.82.

Art.82 alin.(1) lit.c) din Codul jurisdicției constituționale prevede expres că în vederea asigurării exercitării jurisdicției constituționale, se prevede răspundere administrativă, sub formă de amendă de pînă la 25 salarii minime, pentru neîndeplinire nemotivată, în modul și în termenii stabiliți, a cerințelor judecătorilor Curții, neexecutare a hotărârilor și avizelor Curții.

În condițiile în care „integrarea europeană” se pretinde a fi un deziderat fundamental al societății noastre și în special al actorilor politici care sunt ținute să execute Hotărârea

Curții Constituționale nr.21 din 06 decembrie 2022, consider că desconsiderarea caracterului executoriu al hotărârilor Înaltei Curți denotă o sfidare ordinii de drept.

În special, chestiunea desconsiderării de către autoritățile naționale a hotărârilor definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului este taxată dur de către Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei și la acest capitol urmează a fi reținută speța *Ilgar Mammadov v. Azerbaidjan*.

Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei este responsabil de supravegherea executării hotărârilor Curții în baza articolului 46 din Convenție și astfel, la 5 decembrie 2017, în Rezoluția sa provizorie CM/ResDH(2017)429, Comitetul Miniștrilor a decis să sesizeze Curtea, în conformitate cu articolul 46 § 4 din Convenție, cu privire la problema neîndeplinirii obligației în baza articolului 46 § 1 de către Republica Azerbaidjan de conformare cu hotărârile definitive ale Curții, în special cu prima hotărâre *Mammadov*.

Acesta era primul caz în care Comitetul Miniștrilor a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, Curtea a clarificat natura propriei competențe, în lumina istoriei elaborării Protocolului nr. 14 și a cadrului juridic relevant pentru procesul de executare, adică a articolului 46 din Convenție. Sarcina Curții în cadrul procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor era de a efectua o evaluare juridică definitivă a problemei conformării cu hotărârea în discuție.

Astfel Curtea a constatat că executarea hotărârilor Curții presupunea dovada bunei-credințe a Înalțelor Părți Contractante. Întreaga structură a Convenției se baza pe această prezumție generală. Această structură includea procedurile de supraveghere, iar executarea hotărârilor trebuia să implice buna-credință și trebuia să aibă loc de o manieră compatibilă cu „concluziile și spiritul” hotărârii. Mai mult, importanța obligației bunei-credințe era esențială atunci când Curtea a constatat o încălcare a articolului 18, ale cărui obiect și scop era interzicerea abuzului de putere. Curtea a conchis că statul Azerbaidjan a eșuat să-și îndeplinească obligația în baza articolului 46 § 1 de a se conforma hotărârii *Ilgar Mammadov v. Azerbaidjan*, din 22 mai 2014.

Prin urmare, având în vedere prevederile art.140 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, art.art.38, 71, 76, 81 și 82 din Codul jurisdicției constituționale,

S o l i c i t ă m :

1) Sesizarea Curții Constituționale în vederea realizării controlului privind executarea hotărârii Curții Constituționale nr.21 din 06 decembrie 2022 și asigurarea executării hotărârii nr.21 din 06 decembrie 2022.

Cu respect,

Victor SANDU,

Președintele

Asociației Judecătorilor din Moldova

Victoria SANDUȚA,

Președintele

Asociației Judecătorilor ”Vocea Justiției”